

שר החקלאות ופיתוח הכפר

ד' אלול תשע"ה
19 אוגוסט 2015

לכבוד
ח"כ מיכל רוזין
משכן הכנסת
ירושלים

שלום רב,

הנדון: תשובה לשאלתה מס' 83 בנושא- רגולציה על צמחים שהונדסו גנטית

התשובה לשאלה 1 לשאלתה:

בהסכמי הסחר הבינלאומיים שישראל חתומה עליהם, וכן בהסכמים של ארגון הסחר העולמי, אין התייחסות מפורשת לצמחים מהונדסים גנטית. עם זאת, פרשנויות שונות להסכמי ארגון הסחר העולמי טוענות שניתן ליישם את הסעיף העוסק בצורך ב"בחינה מדעית מספקת" לסחר בצמחים מהונדסים גנטית.

הצורך ברגולציה בנושא הנדסה גנטית קיים בשל העובדה שבמדינות שונות החברות בארגון חלות תקנות שונות ביחס למוצרים אלה (בעיקר בנושאי אישור מכירה מסחרית וסימון מוצרים).

התקינה האירופאית מחייבת סימון מזון מהונדס באם אחוז החומר המהונדס עולה על 0.9%. במעבדות השירותים להגה"צ ולביקורת נבדק חומר המיוצא לשוק האירופאי בהתאמה לתקינה זו. האירופאים אינם מקבלים חומר צמחי שאיננו עומד בדרישה.

מדינת ישראל דורשת חופשיות מ-GMO ביבוא חומר ריבוי צמחי. בנוסף לדרישה הכללית ישנה דרישה ספציפית לחופשיות מ-GMO ביבוא ציפורן, תירס, אורז, חיטה, כותנה, סויה, פפאיה ועולש ועוד.

שר החקלאות ופיתוח הכפר

התשובה לשאלה 2 לשאילתה:

הטיפול הקלאסי מתקיים מזה מאות ואלפי שנים והוא הבסיס והיסוד לביות צמחים. ביניהם ניתן למנות הכלאות אקראיות, מוטציות "טבעיות" החלות בצמחים רבים, הכפלה של החומר הגנטי (יצירת פוליפלואידים), זיווג זנים חקלאיים עם קרוביהם מהבר, ועוד. תוצרי השינוי הגנטי שנוצר במהלך הטיפול בשיטות אלה כן ידועים מן הבחינה המעשית וזו גם הסיבה שבשלה השיטות הנ"ל אינן נדרשות לעבור הליך רגולטורי.

זה המקום לציין כי הסיבה המקורית לרגולציה על העיסוק בהנדסה גנטית היא היסטורית בעיקרה, כאשר בתחילת פיתוח ויישום הטכנולוגיה היה חשש לתוצאות לא ידועות משיטה זו ולכן הוחלט לנקוט בזהירות יתרה בעיסוק בתחום. כיום סבורים מרבית המדענים העוסקים בתחום כי לאור הניסיון המצטבר מאז אותה החלטה, החשש בזמנו היה מוגזם. יחד עם זאת וכפי שפורט בתשובה לשאלה 1 לשאילתה, מדינות רבות עדיין אוסרות או מגבילות את הסחר בצמחים מהונדסים.

יובהר עוד כי סיבה מרכזית לרגולציה של צמחים מהונדסים אינה נובעת מהיקף השינוי הגנטי אלא מאופיו. בהנדסה הגנטית נכנס חומר גנטי שמקורו במינים אחרים, ולשינויים בעקבות כך יש השלכות שראוי לפקח עליהן. כמו כן הרגולציה על צמחים מהונדסים לוקחת בחשבון את הסיכוי של העברת הגן הזר מהגידול הטרנסגני לאוכלוסיות טבעיות בנות-הפריה של אותו המין או מינים קרובים על ידי גרגרי האבקה של הגידול הטרנסגני.

בכבוד רב,

אורי יהודה אריאל הכהן
שר החקלאות ופיתוח הכפר